

หน่วยที่ 11

กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

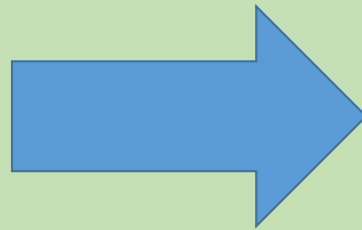
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

มาตรา 4 ให้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

(1) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง

(2) ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

(3) ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

หลักการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

หลักการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

1. หลักการรวมอำนาจปกครอง
2. หลักการแบ่งอำนาจปกครอง
3. หลักการกระจายอำนาจปกครอง

หลักการรวมอำนาจปกครอง (Centralization)

ลักษณะสำคัญของการรวมอำนาจทางปกครอง

1. รวมอำนาจวินิจฉัยสั่งการไว้ที่ส่วนกลาง
2. มีการบังคับบัญชาเป็นลำดับชั้น
3. เกิดตำแหน่งการรับผิดชอบสูงต่ำลดหลั่นกันตามลำดับชั้น
4. เจ้าหน้าที่ที่อยู่เมืองหลวงและพื้นที่ ทำหน้าที่เพียงรวบรวมข้อมูลและปัญหา ไม่มีอำนาจตัดสินใจ

ข้อดี – ข้อเสีย หลักการรวมอำนาจ

ข้อดี มีเอกภาพ ความมั่นคง เสมอภาค ประหยัดในการจัดทำบริการสาธารณะ

ข้อเสีย ความล่าช้า มีทรราชข้อเท็จจริงรอบด้าน

หลักการแบ่งอำนาจปกครอง (Deconcentration)

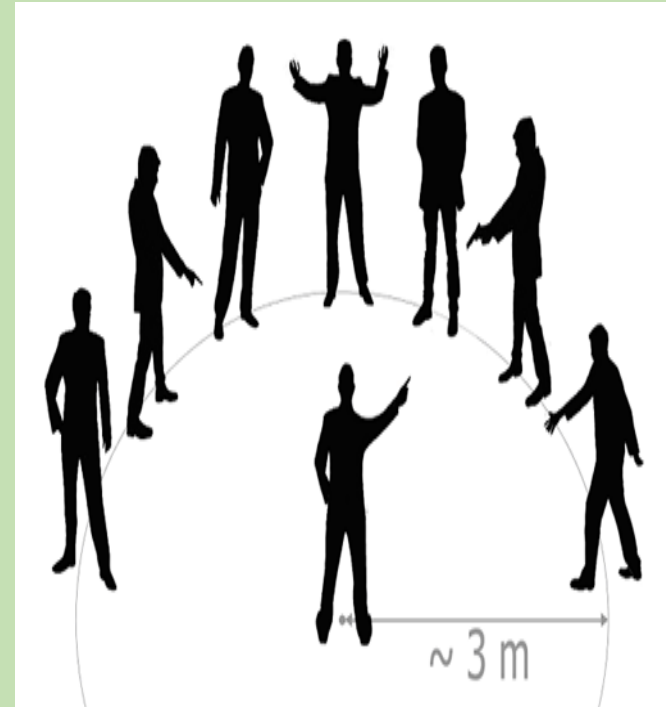
ลักษณะสำคัญหลักการแบ่งอำนาจปกครอง

1. เป็นการแบ่งอำนาจปกครองบางส่วน (จากส่วนกลางให้กับส่วนภูมิภาค)
2. เจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคยังคงเป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งจากส่วนกลาง
3. มีการโอนอำนาจการตัดสินใจในการจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง / บางเรื่อง ให้กับเจ้าหน้าที่

ข้อดี – ข้อเสีย หลักการแบ่งอำนาจปกครอง

ข้อดี ทำให้การดำเนินการกิจเร็วขึ้น
 ให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริงมากขึ้น

ข้อเสีย ไม่มีความเป็นเอกภาพ ไม่เสมอภาค

หลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization)

ลักษณะสำคัญหลักการกระจายอำนาจปกครอง

1. มีการแยกหน่วยงานเป็นนิติบุคคล เป็นอิสระจากส่วนกลาง
2. มีงบประมาณและเจ้าหน้าที่เป็นของตนเอง
3. มีการเลือกตั้ง
4. ไม่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของส่วนกลาง แต่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากส่วนกลาง

วิธีการกระจายอำนาจในทางปกครอง

มี 2 วิธี

กระจายอำนาจปกครองตามอาณาเขต

กระจายอำนาจปกครองตามกิจการ

ข้อดี – ข้อเสีย หลักการกระจายอำนาจ

ข้อดี – ทั้ง 2 แบบ คือ รวดเร็ว

แบบกระจายตามอาณาเขต เกิดความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา การรับรู้และแก้ไขปัญหาเป็นตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่

แบบกระจายอำนาจตามภารกิจ มีการดำเนินการอย่างเหมาะสม เพราะดำเนินการโดยบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ

ข้อเสีย – ขาดความเป็นเอกภาพ สิ้นเปลือง

องค์กรบริหารราชการแผ่นดิน

1. องค์กรบริหารราชการส่วนกลาง
2. องค์กรบริหารราชการส่วนภูมิภาค
3. องค์กรบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

1. องค์กรบริหารราชการส่วนกลาง

มาตรา 7 ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ดังนี้

(1) สำนักนายกรัฐมนตรี

(2) กระทรวง หรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง

(3) ทบวง ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง

(4) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี
กระทรวงหรือทบวง

สำนักนายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็นกระทรวง

ส่วนราชการตาม (1) (2) (3) และ (4) มีฐานะเป็นนิติบุคคล

(1) สำนักนายกรัฐมนตรี

มาตรา 10 สำนักนายกรัฐมนตรีมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในสำนักนายกรัฐมนตรีให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ โดยจะให้มีรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

(2) กระทรวง หรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545

มาตรา 5 ให้มีกระทรวง และส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกระทรวง ดังต่อไปนี้

(1) สำนักนายกรัฐมนตรี	(2) กระทรวงกลาโหม
(3) กระทรวงการคลัง	(4) กระทรวงการต่างประเทศ
(5) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	(6) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(6/1) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	(7) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(8) กระทรวงคมนาคม	(8/1) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
(9) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	(10) (ยกเลิก)
(11) กระทรวงพลังงาน	(12) กระทรวงพาณิชย์
(13) กระทรวงมหาดไทย	(14) กระทรวงยุติธรรม
(15) กระทรวงแรงงาน	(16) กระทรวงวัฒนธรรม
(17) (ยกเลิก)	(18) กระทรวงศึกษาธิการ
(19) กระทรวงสาธารณสุข	(20) กระทรวงอุตสาหกรรม

2. องค์การบริหารราชการส่วนภูมิภาค

แบ่งเป็น

- จังหวัด

- อำเภอ

3. องค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

รูปแบบปกติ

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- องค์การบริหารส่วนตำบล
- เทศบาล

รูปแบบพิเศษ

- กรุงเทพมหานคร
- เมืองพัทยา

ผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดิน

การบริหารส่วนกลาง

- ข้าราชการการเมือง
- ข้าราชการประจำ

การบริหารส่วนภูมิภาค (ในส่วนจังหวัด)

- ผู้ว่าราชการจังหวัด
- รองผู้ว่า
- ปลัดจังหวัด
- หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด
- คณะกรรมการจังหวัด

การบริหารส่วนภูมิภาค (ในส่วนอำเภอ)

- นายอำเภอ
- ปลัดอำเภอ
- หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ

ผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดิน

การบริหารส่วนท้องถิ่น

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด

- สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2. เทศบาล

- สมาชิกสภาเทศบาล
- นายกเทศมนตรี

3. องค์การบริหารส่วนตำบล

- สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน
- นายกองค์การบริหารส่วน

ผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดิน

การบริหารส่วนท้องถิ่น

4. กรุงเทพมหานคร

- สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
- ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

5. เมืองพัทยา

- สมาชิกสภาเมืองพัทยา
- นายกเมืองพัทยา

การปฏิบัติราชการแทน กับ การรักษาราชการแทน

การปฏิบัติราชการแทน เป็นการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการส่วนนั้นๆ / ต้องทำเป็นหนังสือ

การรักษาราชการแทน จะมีขึ้นเมื่อผู้ที่ดำรงตำแหน่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ชั่วคราว หรือไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง จึงต้องให้ผู้อื่นรักษาราชการแทนชั่วคราว

END